

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova
IMSP Institutul de Medicină Urgentă

PROCEDURĂ OPERAȚIONALĂ
PREVENIREA PNEUMONIILOR ASOCIATE
ASISTENȚEI MEDICALE, INCLUSIV ASOCIATE
VENTILAȚIEI MECANICE (VAP)

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura nr.03/49 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedură operațională prevenirea pneumoniilor nosocomiale, inclusiv VAP	Secția Managementul Calității serviciilor medicale Serviciul prevenirea și controlul infecțiilor asociate asistenței medicale

1. Lista responsabililor de elaborarea, verificarea și aprobarea ediției sau, după caz, a reviziei în cadrul ediției procedurii operaționale.

Nr. crt.	Elemente privind responsabil/ operațiune	Numele și prenumele	Funcția	Data	Semnatura
	1				
1.1.	Aprobat	Manea Diana	Director al IMSP IMU	28.05.25	
1.2.	Verificat	Maxim Igor	Vicedirector medical	27.05.25	
1.3.	Verificat	Vovc Liviu	Responsabil de managementul calității serviciilor medicale	26.05.25	
1.4.	Elaborat	Tudoran Larisa	Șef serviciul prevenirea și controlul infecțiilor asociate asistenței medicale	22.05.25	
1.5.	Elaborat	Berdeu Ion	Medic epidemiolog, SPCIAAM	22.05.25	
1.6.	Elaborat	Camerzan Cristina	Medic epidemiolog, SPCIAAM	22.05.25	

2. Situația edițiilor și a reviziilor în cadrul edițiilor procedurii operaționale.

Nr. Crt.	Ediția/revizia în cadrul ediției	Componenta revizuită	Modalitatea reviziei	Data de la care se aplică prevederile ediției sau reviziei ediției
	1			
2.1.	Ediția 1			
2.2.	Revizia 1			

3. Lista persoanelor la care se difuzează ediția sau, după caz, revizia din cadrul ediției procedurii operaționale.

Nr. Crt.	Scopul difuzării	Exemplar nr.	Compartiment	Funcția	Nume și prenume	Data primirii	Semnătura
	1						
3.1.	Aplicare	1	Administrația	Vicedirector medical	Maxim Igor		
3.2.	Aplicare	2	Șef secție Managementul Calității serv. medicale	Șef	Vovc Liviu		
3.3.	Aplicare	3	Administrația	Asistent medical șef	Pinteac Olga		
3.4.	Aplicare	4	UPU	Șef	Leontii Boris		
3.5.	Aplicare	5	Departamentul Clinic Anestezie și Terapie Intensivă	Șef	Cobîlêțchi Serghei		
3.6.	Aplicare	6	Secția reanimare	Șef	Crivorucica Veceslav		

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura nr.03/49 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedură operațională prevenirea pneumoniilor nosocomiale, inclusiv VAP	Secția Managementul Calității serviciilor medicale Serviciul prevenirea și controlul infecțiilor asociate asistenței medicale

Nr. Crt.	1	2	3	4	5	6	7
3.7.	Aplicare	7	Secția Anesteziologie și Terapie Intensiv.nr.1	Șef	Cobîlețchi Serghei		
3.8.	Aplicare	8	Secția anestezie și terapie intensivă nr.2	Șef	Boleac Diana		
3.9.	Aplicare	9	Secția Hemodializă	Șef	Negru Rodica		
3.10.	Aplicare	10	Departamentul Clinic chirurgie	Șef	Gafton Victor		
3.11.	Aplicare	11	Secția chirurgie nr.1	Șef	Gafton Victor		
3.12.	Aplicare	12	Secția chirurgie nr.2	Șef	Zaharia Sergiu		
3.13.	Aplicare	13	Secția chirurgie nr.3	Șef	Vermeiuc Octavian		
3.14.	Aplicare	14	Secția chirurgie traume asociate	Șef	Gagauz Ion		
3.15.	Aplicare	15	Secția chirurgie vasculară	Șef	Culiuc Vasile		
3.16.	Aplicare	16	Secția chirurgie OMF	Șef	Cebotari Mih		
3.17.	Aplicare	17	Secția urologie	Șef	Axenti Alin		
3.18.	Aplicare	18	Secția ginecologie	Șef	Tihon Ludmila		
3.19.	Aplicare	19	Secția endoscopie	Șef	Dolghii Andrei		
3.20.	Aplicare	20	Blocul de operații	Șef	Galben Sergiu		
3.21.	Aplicare	21	Secția morfopatologie	Șef	Berzoi Lilian		
3.22.	Aplicare	22	Departamentul Clinic Ortopedie și Traumatologie	Șef	Hîncota Dumitru		
3.23.	Aplicare	23	Secția ortopedie și traumatologie nr.1	Șef	Zelenschi Victor		
3.24.	Aplicare	24	Secția ortopedie nr.1	Șef	Tocarciuc Victor		
3.25.	Aplicare	25	Secția ortopedie nr.2	Șef	Croitor Petru		
3.26.	Aplicare	26	Secția ortopedie și traumatologie nr.3	Șef	Cemîrtan Veaceslav		
3.27.	Aplicare	27	Secția microchirurgie	Șef	Calistru Anatol		
3.28.	Aplicare	28	Departamentul Clinic Neurochirurgie	Șef	Andronachi Victor		
3.29.	Aplicare	29	Secția neurochirurgie	Șef	Andronachi Victor		
3.30.	Aplicare	30	Secția chirurgia spinării	Șef	Ungureanu Victor		
3.31.	Aplicare	31	Secția oftalmologie	Șef	Chișcă Veronica		
3.32.	Aplicare	32	Laboratorul medicină intervențională	Șef	Smolnițchii Roman		

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura nr.03/49 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedură operațională prevenirea pneumoniilor nosocomiale, inclusiv VAP	Secția Managementul Calității serviciilor medicale Serviciul prevenirea și controlul infecțiilor asociate asistenței medicale

Nr. Crt.	1	2	3	4	5	6	7
3.33.	Aplicare	33	Departamentul Clinic Neurologie, Epileptol. și Boli interne	Șef	Zota Eremei		
3.34.	Aplicare	34	Secția neurologie BCV	Șef	Crivorucica Igor		
3.35.	Aplicare	35	Secția epileptologie	Șef	Gorincioi Nadejda		
3.36.	Aplicare	36	Secția boli interne	Șef	Grivenco Aliona		
3.37.	Aplicare	37	Secția terapie intensivă „Stroke”	Șef	Cernobrov Dumitru		
3.38.	Aplicare	38	Secția reabilitare medicală și medicină fizică	Șef	Samotiuc Elena		
3.39.	Aplicare	39	Departamentul Clinic Radioimagnostică și Diagnostic de Laborator	Șef	Zagadailov Diana		
3.40.	Aplicare	40	Secția diagnostica medicală	Șef			

4. Scopul procedurii:

Această procedură are ca scop prevenirea apariției pneumoniilor nosocomiale, inclusiv a pneumoniilor asociate ventilației mecanice (VAP), prin implementarea unor măsuri riguroase de igienă, monitorizare și intervenție rapidă în cadrul IMSP Institutul de Medicină Urgentă.

5. Domeniul de aplicare a procedurii operaționale respective:

Procedura se aplică în toate secțiile IMSP Institutul de Medicină Urgentă în special în secțiile de terapie intensivă, chirurgie și alte zone cu risc crescut de pneumonii asociate asistenței medicale și asociate ventilației mecanice (VAP).

6. Documente de referință aplicabile procedurii operaționale respective:

- SR EN ISO 9001:2008, actualizat în 2015 – Sistem de management al calității. Principii fundamentale și cerințe de bază;
- SR ISO IWA 1:2009 - Sisteme de management al calității. Linii directoare pentru îmbunătățiri de proces în organizațiile de servicii de sănătate;
- SR CEN/TS 15224:2007 - Servicii de sănătate. Sisteme de management al calității. Ghid pentru utilizarea standardului EN ISO 9001.

6.1. Reglementări internaționale:

- Regulamentul UE nr. 1025/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2012 privind standardizarea europeană.

6.2. Reglementări naționale:

- Ordinul Ministerului Sănătății nr.749 din 11 septembrie 2024 ”cu privire la supravegherea, prevenirea și controlul infecțiilor asociate asistenței medicale”;
- Ghidul pentru prevenirea și controlul infecțiilor în instituția medico-sanitară spitalicească, aprobat prin Ordinul MS nr.672 din 09.08.2024;

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura nr.03/49 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedură operațională prevenirea pneumoniilor nosocomiale, inclusiv VAP	Secția Managementul Calității serviciilor medicale Serviciul prevenirea și controlul infecțiilor asociate asistenței medicale

- Ordinul Ministerului Sănătății nr.533 din 14.06.2023 ”Cu privire la aprobarea listei bolilor transmisibile și a problemelor de sănătate speciale conexe supuse înregistrării și notificării în cadrul sistemului de supraveghere epidemiologică, precum și a definițiilor de caz”;
- PCN (Protocol clinic național) 203 - **Pneumonia nosocomială la adult**, 2016.

6.3. Reglementări interne:

- Organigrama IMSP Institutul de Medicină Urgentă;
- Regulamentul de organizare și funcționare al IMSP Institutul de Medicină Urgentă;
- Ordinul IMSP IMU nr.93 din 08 iunie 2017 „Cu privire la implementarea procedurii cadru privind elaborarea procedurilor în cadrul IMSP Institutul de Medicină Urgentă”;
- Circuitul documentelor, inclusiv cele electronice, aprobate la nivelul IMSP Institutul de Medicină Urgentă.

7. Definiții și abrevieri ale termenilor:

7.1. Definiții ale termenilor

Nr. Crt.	Termenul	Definiția si/sau dacă este cazul, actul care definește termenul
7.1.1.	Procedura operațională	Procedură care descrie o activitate sau un proces care se desfășoară la nivelul unui sau mai multor compartimente la nivel de o IMS.
7.1.2.	Ediție a unei proceduri operaționale	Forma inițială sau actualizată (redactată), după caz, a unei proceduri operaționale, aprobată, difuzată și aplicată, conform legii.
7.1.3.	Revizia în cadrul unei ediții	Acțiunile de modificare, adăugare sau altele asemenea, după caz, a uneia sau a mai multor componente ale unei ediții a procedurii operaționale, acțiuni care au fost aprobate și difuzate spre aplicare.
7.1.4.	Pneumonii	grup de afecțiuni inflamatorii acute ale parenchimului pulmonar de origine infecțioasă variată (de obicei, bacteriană), caracterizate prin alveolită exsudativă și/sau infiltrat inflamator interstițial, care realizează condensare pulmonară (exprimată clinic și radiologic) și manifestări de impregnare infecțioasă.
7.1.5.	Pneumonie comunitară (extraspitalicească, habituală)	pneumonii contractate în afara spitalului (în comunitate, la domiciliu) de un individ imunocompetent;
7.1.6	Pneumonie nosocomială (intraspitalicească)	pneumonia cu debut la peste 48 ore de la internare în secție (cu condiția că infecția nu a fost în perioada de incubare în momentul internării). Pacienții cu PN pot fi internați în secțiile de profil general sau, în cazul evoluției severe a bolii, în ATI;
7.1.7	Pneumonia asociată ventilației mecanice (VAP)	Pneumonia cu debut la peste 48 ore de la intubația orotraheală, sau PN severă la pacienții care au necesitat intubație
7.1.8	Pneumonia asociată îngrijirilor medicale specializate (HCAP)	Pneumonia care include pneumoniile la pacienții internați în staționar pentru mai mult de 2 zile în ultimele 90 de zile; pacienții din centrele de îngrijire sau cu spitalizări prelungite; pacienții cu antibioticoterapie intravenoasă recentă, chimioterapie sau îngrijiri ale plăgilor (30 zile precedente infecției curente); pacienții hemodializați, etc.
7.1.9	Ventilație mecanică	Suport respirator asistat cu ajutorul dispozitivelor medicale.
7.1.10	EPP	Echipament personal de protecție

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura nr.03/49 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedură operațională prevenirea pneumoniilor nosocomiale, inclusiv VAP	Secția Managementul Calității serviciilor medicale Serviciul prevenirea și controlul infecțiilor asociate asistenței medicale

7.2. Abrevieri ale termenilor

Nr. Crt.	Abrevierea	Termenul abreviat
7.2.1.	PO	Procedură operațională
7.2.2.	PS	Procedură de sistem (generală)
7.2.3.	E	Elaborare
7.2.4.	V	Verificare
7.2.5.	A	Aprobare
7.2.6.	Ap	Aplicare
7.2.7.	Ah	Arhivare
7.2.8.	EN	Standard european
7.2.9.	ISO	Organizația internațională pentru standardizare
7.2.10.	CEN	Comitetul european pentru standardizare
7.2.11.	TS	Specificații tehnice
7.2.12.	TR	Raport tehnic
7.2.13.	RP	Responsabil de proces
7.2.14.	REP	Registrul de evidență a procedurilor
7.2.15.	MS	Ministerul Sănătății
7.2.16.	IMSP IMU	Instituție Medico Sanitară Publică Institutul de Medicină urgentă
7.2.17.	CC	Consiliul Calității
7.2.18.	PCN	Protocol Clinic Național
7.2.19.	PN	Pneumonia nosocomială
7.2.20.	VAP	Pneumonia asociată ventilației mecanice (ventilator-associated pneumonia)
7.2.21.	SCIP	Scorul Clinic de Infecție Pulmonară

8. DESCRIEREA PREZENTEI PROCEDURI OPERAȚIONALE.

8.1. IDENTIFICAREA PACIENȚILOR CU RISC CRESCUT

- Pacienții aflați în ventilație mecanică.
- Pacienții cu comorbidități (diabet, boli cronice pulmonare, imunosupresie).
- Pacienții cu intervenții chirurgicale majore.
- Utilizarea prelungită a dispozitivelor medicale invazive (sonde, catetere).

8.2. IMPLEMENTAREA MĂSURILOR DE PREVENIRE (ETAPA DE ÎNGRIJIRE CONTINUĂ)

- Ridicarea patului cu cap reglabil: Capul patului este ridicat la 30-45° (dacă nu există contraindicații) și se consemnează în fișa pacientului.
- Evaluarea pentru detubare: Se evaluează posibilitatea detubării precoce zilnic și se consemnează în fișa pacientului.
- Evaluarea nivelului de sedare: Se evaluează posibilitatea reducerii/interuperii sedării zilnic și se consemnează în fișa pacientului.
- Igiena orală: Dinți periați la fiecare 12 ore folosind paste de dinți standard, iar curățarea cavității bucale se realizează cu clorhexidină de 2 ori pe zi, la fiecare 6 ore cu interval de cel puțin 2 ore între aplicare și perierea dinților și se consemnează acest lucru în documentele pacientului.
- Aspirația subglotică: În cazul pacientului intubat >72 ore se folosește o sondă traheală cu port pentru drenarea secrețiilor subglotice, secrețiile sunt aspirate prin port.
- Presiunea balonului traheal: Presiunea se măsoară din 4 în 4 ore și se menține între 20-30 cm H₂O.
- Aplicarea corectă a protocoalelor de intubație și extubație.
- Reducerea duratei de ventilație mecanică conform recomandărilor din PCN 203.

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura nr.03/49 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedură operațională prevenirea pneumoniilor nosocomiale, inclusiv VAP	Secția Managementul Calității serviciilor medicale Serviciul prevenirea și controlul infecțiilor asociate asistenței medicale

8.3. MONITORIZAREA PACIENȚILOR

- Evaluarea zilnică a semnelor clinice de pneumonie (febră, tuse, secreții purulente).
- Monitorizarea radiografiilor toracice pentru identificarea precoce a modificărilor pulmonare.
- Efectuarea testelor de laborator (hemoleucogramă, culturi microbiologice).
- Aplicarea scorului SCIP pentru evaluarea severității pneumoniei nosocomiale.

8.4. CONTROLUL ȘI DEZINFECȚIA MEDIULUI

- Curățarea și dezinfectia riguroasă a suprafețelor din mediul pacienților.
- Dezinfectarea echipamentelor medicale reutilizabile.
- Utilizarea echipamentelor de unică folosință acolo unde este posibil.

8.5. EDUCAȚIA ȘI INSTRUIREA PERSONALULUI

- Instruirea periodică a personalului medical cu privire la prevenirea pneumoniilor nosocomiale și VAP.
- Organizarea de sesiuni practice privind igiena orală, tehnicile de intubație și manipularea dispozitivelor medicale.
- Implementarea măsurilor de prevenire stabilite în PCN 203.

8.6. RAPORTAREA ȘI MONITORIZAREA

- Raportarea imediată a cazurilor suspecte de pneumonii nosocomiale conform Anexei 1 din Ordinul nr. 749, care stabilește procedurile standardizate de notificare.
- Redactarea unui raport lunar privind incidența și tendințele pneumoniilor nosocomiale.
- Monitorizarea conformității măsurilor implementate prin audituri periodice.

9. RESPONSABILITĂȚI ȘI RĂSPUNDERI ÎN DERULAREA ACTIVITĂȚII:

9.1. Medicii, asistenții medicali, bioingineri sunt responsabili pentru îndeplinirea acestei proceduri.

a. Responsabilii de proces – vicedirector medical, medicii epidemiologi:

- elaborează/revizuieste/retrage procedura;
- coordonează aplicarea procedurilor de asigurare și evaluare a calității;
- gestionează elaborarea procedurilor și instrucțiunilor de lucru.

b. Director IMSP Institutul de Medicină Urgentă:

- aprobă procedura;
- asigură resurse pentru aplicarea procedurii.

c. Vicedirectorul medical din cadrul IMSP Institutul de Medicină Urgentă:

- impune aplicarea procedurii.

d. Responsabilii de proces:

- aplică și respectă procedura;
- difuzează procedură în cadrul compartimentului;
- organizează grupuri de lucru pentru discutarea și aplicarea procedurii.

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura nr.03/49 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedură operațională prevenirea pneumoniilor nosocomiale, inclusiv VAP	Secția Managementul Calității serviciilor medicale Serviciul prevenirea și controlul infecțiilor asociate asistenței medicale

9. Cuprins:

Nr. componentei	Denumirea componentei din cadrul procedurii operaționale	Pagina
0	Coperta	1
1.	Lista responsabililor de elaborarea, verificarea și aprobarea ediției sau, după caz, a reviziei în cadrul ediției procedurii operaționale	2
2.	Situația edițiilor și a reviziilor în cadrul edițiilor procedurii operaționale	2
3.	Lista persoanelor la care se difuzează ediția sau, după caz, revizia din cadrul ediției procedurii operaționale	2 - 4
4.	Scopul procedurii operaționale	4
5.	Domeniul de aplicare a procedurii operaționale	4
6.	Documentele de referință aplicabile activității procedurate	4 - 5
7.	Definiții și abrevieri ale termenilor utilizați în procedura operațională	5 - 6
8.	Descrierea procedurii operaționale	6
9.	Responsabilități și răspunderi în derularea activității	7
10.	Cuprins	8